

Leto II.

ŠTEV. 1.

ORGANIZIRANI ŽELEZNIČAR

ZHAJA DVAKRAT NA MESEC.
Noročina četrletno Din. 12.—.

SVOJE ZAHTEVE UVELJAVIJO ŽELEZNIČARJI LE
V ENOTNI, RAZREDNO-ZAVEDNI ORGANIZACIJI.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
LJUBLJANA, ZA BEŽIGRADOM, I. mesna stanovanjska hiša, kamor se naj tudi pošiljajo rokopisi.

Razgovori o ujedinenju železničarskih strok. organizacij.

Bič, ki ga vihti kapital nad proletariatom, prav občutno zadeva železničarje vseh strok in vseh kategorij od najnižje in vse do tiste, ki imajo samo za ubogati in delati, a ničesar ukazovati — razen nekaterih privilegirancev, ki pa, po starem pregovoru, da izjema potrjuje pravilo, ne pridejo v poštev. V svojem trpljenju so železničarji poskusili s cepljenjem svojih sil, češ, morda bo to pomagalo vsaj posameznim kategorijam. Starodavni zgledi in izkušnje, da le tesno zvezani lahko kljubujejo izkoriščanju, so se zavrgele in ustanovljala so se nešteta društva in organizacije. Poizkus se ni obnesel, nasprotno, še pokvaril je to, kar je bilo. In v svojem obupu so se pojavljale med izstradanimi trpini druge težnje, stare izkušnje so oživele in začeli so se klicati po enotnosti, po združitvi, spočetka posamezno, dokler niso narasli v splošno zahtevo. Zahtevo, pravimo, dasi to ni prava beseda. Ker če bi bila prava, bi ta enotnost bila že tu, bi se ne ugibalo: k a k o, nego naredilo bi se, samo, brez pogajanj in ugibanj.

Mariborske železničarske organizacije so se lotile uresničiti težnjo po enotnosti, ali bolje, po združitvi. Drugod so se poskusili izjaloviti, tembolj, ker se je poskušalo s koalicijami in drugimi podobnimi, a — manj nenaravnimi poskusi, ustvariti nekako enotno organizatorično telo. Enotna organizacija naravnim potom nastane in bo nastala le takrat, ko bo železničarstvo stopilo v organizacijo, večini po duhu in delovanju najbližjo. Umetna, z generalni ustvarjena, pa bo zopet razpadla.

Da se vidi, kako daleč je ideja po enotnosti vnikla v mase, so mariborske železničarske organizacije — podružnice — sklicale v Celju na 26. decembra 1924 konferenco vseh centralnih železničarskih organizacij. Udeležile so se te konference: Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev s 37 delegati, Prometna zveza z 8 delegati, Savez železničara z 21 delegati, Splošna železničarska organizacija s 5 delegati, Železničarska strokovna in pravovarstvena organizacija s 6 delegati in Organizacija upokojeencev z 2 delegatoma.

Konferenca je trajala do dveh popoldne. Govorilo se je mnogo, do zaključka pa ni prišlo nobenega in ni moglo priti, ker so mnogi delegati večinoma molčali in si samo zabeleževali, kar so ostali govorili. Ti pa tudi niso mogli — mi podčrtavamo besedo »mogli« — dati nobenih predlogov ali vsaj nasvetov, ker, zdi se, da je hotel vsak čuvati prestiž svoje organizacije, katero je zastopal. S čuvanjem takega prestiža pa je nemogoče staviti prave predloge in je nemogoče tudi — ujedinenje in enotnost. To bodi povedano najprej.

Govorilo se je o razredni zavesti. Pri tem pa mnogi ali nočejo znati ali zares ne znajo, kaj je to stanovska zavest, ker bi drugače ne mogli predlagati, da to razredno zavest pri-

znajo samo kar se tiče v razmerah na železnici, vse drugo pa naj železničarje nič ne briga, in da je pri tem izključeno zadnje bojno sredstvo izkoriščanega, t. j. stavka. Vsakemu delavcu, in s tem pač tudi železničarju, pa je znano, da se bije neizprosno boj med Delom in Kapitalom in da tu niso mogoči nobeni kompromisi. S stavko še država ni v nevarnosti, ta trditev je bedasta, pač pa je v nevarnosti žep delodajalca in akcionarjev. Gotovo pa trpi država, če promet peša, če se gode pogoste nesreče, če je uslužbenstvo in delavstvo lačno, sestradano, bolešno in golo. Mnogo številnejše delavstvo vendar ne bo klečevalo pred maloštevilnimi birokrati železniške uprave, ki predstavlja delodajalca, in ga prosilo za to, kar je nekaj dni prej bilo od teh gospodov podpisano in razglašeno, da to in ono po zakonu pristojna in mora dobiti. Kaj nimamo nešteto takih slučajev? ... Zakaj pa tisti, ki vam je razredni boj trn v peti, ne kriknete delodajalcu, naj izpolnjuje, kar je obljubil? Razredni boj je vsiljen, pa ne od delavstva-železničarjev, nego od delodajalcev samih, od železniške uprave. Hočeš nočeš, moraš se vojevati, ako ne, pa pogini. Zakaj pa ni obveljal »Protokol sporazuma«? Kaj ni bil to poskus miru ali vsaj premirja? Takozvani »Burgfrieden«? Kdo ga je prelomil? Železničarski proletariati? Zakaj se je treba za vsako najmanjšo stvarico, ki je določena z naredbo, z zakonom, naravnost pullti, ako želi gospoda mir? Milijoni se mečejo ven, kronice se odtrgavajo delavstvu — samo zato, da bi uprava ne bila oškodovana. In z železničarji onstran državnih mej ne smemo imeti stikov. Oni pa, uprava, jih smejo imeti? Kapitalist sme biti internacionalno organiziran? Delavec pa je protidržaven, anacionalen?

Trd oreh in grenkosti polna je beseda enotnost ali ujedinenje tudi onim tradicionalnim »Parteigenossen«, ki so vajeni še iz predvojnih časov, da je strokovna organizacija okvir politične stranke. Pustiti to in žrtvovati samega sebe, to je, rekli bi, za nje nemogoče. Saj s tem izgube vso veljavo, ves ugled pri delodajalcu, pri tem ali onem gospodu. Ali treba bo pregrizati tudi to grenko skorjo. Enotnost se mora doseči, pa če mora marsikdo izginiti z vodilnih mest, tako govori masa. In masa ima prav. Pripomoči boreu za železničarske pravice do ječe — ni razredna zavest, pa četudi ta ali oni ni mojega političnega prepričanja. Na takšnih grehah ujedinenja ni.

Enotna železničarska organizacija mora tesno zvezati vse železničarje, ne oziraje se na njih politično prepričanje. Borba za kruh je strokovna organizacija, to mora vedeti vsak. V politični stranki, v kateri je ta ali oni organiziran, pa se naj bori za tisto, kar mu govori program njegove stranke, kateri mu, ker je njen pristaš, gotovo ugaja. Zato pa ni potreba

sovražiti tega ali onega sodruga. Strokovna organizacija ni torej noben okvir politične organizacije. Tiste čase smo že prekoračili in to si treba zapomniti.

Navsezadnje se je pokazal »edini« rezultat te konference, če ga smemo tako imenovati, da se je naložilo »Železničarski strokovni in pravovarstveni organizaciji«, da skliče ponovno konferenco in zanjo izdela in pripravi vse potrebno.

Konferenca se bo sklicala še ta mesec. Povabili bomo vse centrale vseh organizacij. Ker pa se te konference ne udeležujejo samo Slovenija, nego cela Jugoslavija, se bo vršila v Zagrebu. Lokal bomo poskrbeli. Delegatom iz Srbije in drugod je bližje v Zagreb, nego v Ljubljano, nam pa v Zagreb tudi ni daleč. Železničarski proletariati hoče videti, koliko je kdo iskren in koliko je v njem resne volje, da pride do enotnosti. Povemo pa že sedaj to: Mi mislimo iskreno o enotnosti. Zato smo osnovali »Železničarsko strokovno in pravovarstveno organizacijo«, ki stoji na razrednozavedni podlagi in njen odbor je porok za to, da je ona resnično strokovna in nobena filijalka kakšne stranke. Ne bomo pa kovali enotnosti iz starih strokovnih birokratov in političnih funkcionarjev, niti z raznimi odbori, še manj pa s hinavskimi frazami. Mi nočemo združitve glav — ker je v njih mnogo najrazličnejših fint in zank — nego telo. To telo si glavo najde samo. Če sili razne funkcionarje in strokovne generale masa, da se morajo baviti s tem vprašanjem, nas ne sili nihče, nego sami to hočemo, ker smo iz mase izvoljeni. Zato se tudi ne skrivamo za ugibanja, kako bi, ne hodimo okrog vprašanja, kakor maček okrog vrele kaše, nego glasno povemo: Enotnost je lahka, združenje je enostavno. Kdor je pristaš tega gibanja, naj se organizira v organizaciji, ki mu je po delovanju, ustrojstvu in duhu lastna. In ne bo trebalo ostalih razpuščati, ker same prenehajo.

H koncu še to: Nismo centralisti. Organizacija mora biti, kakor so direkcije. V območju vsake direkcije bodi ena enotna, razrednozavedna organizacija. Duševno in idejno zvezana med seboj naj bo potom višjega sveta, ki je sestavljen iz delegatov vseh teh enotnih, razrednozavednih organizacij, ki se sestaja po potrebi in daje organizacijam direktive za železničarje splošnega značaja in pomena. V svojem delokrogu pa je vsaka organizacija avtonomna, ker so tudi različne potrebe in navede posameznih direkcij. To je naš predlog.

Sicer pa se na bodoči konferenci vidimo.

Intervencija v Beogradu.

Železničarska strokovna in pravovarstvena organizacija je prijavila za dan 29. decembra 1924 intervencijo pri generalni direkciji Beograd, kjer so bili tega dne zastopniki sprejeti. Vloga se glasi:

Generalni direkciji drž. žel., Beograd!

Potom direkcije Ljubljana!

Podpisana »Železničarska strokovna in pravovarstvena organizacija« prijavlja za 29. decembra 1924 intervencijo radi naslednjih za delavstvo in uslužbenca važnih vprašanj, ki jih direkcija Ljubljana ne more rešiti v lastnem delokrogu:

1. Sprejem delavskega pravilnika.
2. Izdejstovovanje dodatka k predpisom o brezplačni in povlašteni vožnji na železnica. (Delavske legitimacije.) Načrt osobja je priložen.
3. Izdejstovovanje naknadnega kredita za izplačilo diferenc delavcem povodom prevedbe na urne plače in diferenc nastavljenem.
4. Izdejstovovanje naknadnega kredita za izplačilo plač progovnim delavcem, katere se sedaj pošilja na brezplačni dopust.
5. Državni prazniki se morajo delavcem plačati.
6. Prevedba vseh še neprevedenih uslužbenecv ljubljanske direkcije in poprava slabe prevedbe.
7. Všetje 2½ vojnih let bivšim južno-železničarjem.
8. Ukinjenje taks na kazenske odloke in na prošnje za vozne ugodnosti.
9. Razpis volitev delavskih zaupnikov po zakonu o zaščiti delavcev.
10. Razpis volitev v upravni odbor bolniške blagajne.
11. Izplačevanje rent in pokojnin ponebrencem in njih družinam.
12. Nastavitev delavstva z vštetjem službenih let.
13. Reguliranje vprašanja draginjskih doklad upokojencem, ki prejemaajo sedaj 50 do 200 Din manj.
14. Pravilnik za službeno obleko.

Prosimo naslov, da izvoli sprejeti deputacijo dne 29. decembra 1924 ter beležimo z odličnim spoštovanjem: Podpis.

Deputacijo je sprejel g. gener. direktor Ilič in direktor Popović, ki sta dala na posamezne točke naslednje odgovore:

1. Delavski pravilnik je v delu obenem z drugimi pravilniki, ki jih predvideva zakon o državnem prometnem osobju ter bodo vsi ti pravilniki v kratkem izgotovljeni.
2. Dodatek k predpisom o voznih olajšavah.
 - a) Vožnje delavstva v inozemstvo. Na podlagi medsebojnega sporazuma uživajo nastavljenici naše države in Avstrije prosto vožnjo, medtem ko ta sporazum za delavstvo ne velja. Ker pa so v Avstriji delavci po dveh letih nastavljeni, uživajo pri nas prosto vožnjo, dočim morajo naši delavci, kadar se peljejo v Avstrijo, plačati celo karto, ker je navedeni sporazum pomanjkljiv.

Oba gospoda sta takoj uvidela, da je naše delavstvo in naša država oškodovana ter se bodo ukrenili pri avstrijski generalni direkciji potrebni koraki, da bodo tudi naši delavci dobili po dveh letih v Avstriji proste vozovnice. (Dokler to ne bo rešeno, naj pišejo delavci in profesionisti mesto čina »delavec«, ali »ključavničar« kot čin »uslužbenec« na tozadevne prošnje za vozno ugodnost v Avstriji.)

b) Delavske legitimacije. Delegacija je protestirala proti uvedbi »listnih izkaznic« za delavce, profesioniste, provizioniste in njih družine ter natanko razložila, kako veliko škodo bo trpela letno uprava, ako se te izkaznice uvedejo, ker veljajo le za eno leto. Ako vzamemo, da bi prišlo za te izkaznice v poštev 100.000 ljudi, bi znašala škoda preko 100.000 dinarjev, dočim ima uprava, ako obdrži dosedanje legitimacije, ki so veljavne za 10 let ter se vsako leto le prolongirajo, enako vsoto kot čisti dobiček. Poleg tega je boljše kontrola ter se olajša delo celokupnemu revizijskemu osobju. — Dotični re-

ferent, ki je imel s to zadevo opraviti, se je izrazil, da so se uvedle za delavce zato druge izkaznice, da se bodo ločili od činovnikov!? G. direktor Popović je uvidel upravičenost naših zahtev ter je izdal referentno nalogo, da naj izdela predlog na ministrstvo, da bi delavstvo obdržalo stare legitimacije in bi se te legitimacije, kot pravičnejše, uvedle še za one delavce, ki jih še nimajo. S tem se je dovedlo vprašanje delavskih legitimacij v ugodnejši položaj ter je delegacija naprosila gosp. direktorja dr. Borkota, ki se je istočasno mudil v Beogradu, da bi tudi on stavil isti predlog in si obenem po možnosti izposloval dovoljenje, da sme v svoji direkciji takoj prolongirati stare legitimacije.

3. Naknadni kredit za nastavljenec in delavce v svrha izplačila diferenc. Glede izplačila diferenc za nastavljenec ima zadevo v rokah fin. minister, ki mora najti vire za naknadni kredit ter je od tega odvisno izplačilo.

Oba gospoda sta tudi pripoznala upravičenost zahteve delavcev za izplačilo diferenc povodom prevedbe na urne plače in sicer od 1. oktobra 1923 do dneva prevedbe, Vendar je to izplačilo odvisno od naknadnega kredita, katerega bi morala zahtevati ljubljanska direkcija. Radi tega smo g. direktorja dr. Borka opozorili na to stališče generalne direkcije s prošnjo, da čimprej zahteva naknadni kredit.

4. Plačilo državnih praznikov delavstvu. Generalni direktor Ilič se strinja s tem, ker pride itak samo par dni v letu v poštev, vendar bo to vprašanje urejeno z novim delavskim pravilnikom. Le za nazaj bo treba zahtevati za ljubljansko direkcijo potrebno ureditev z ozirom na druge direkcije. Tozadevni predlog bomo predložili generalni direkciji potom direkcije Ljubljana, in sicer da naj se plačajo delavstvu za vse tri državne praznike normalni prejemki (ker so dva dni počivali in en dan delali). Kdor pa je več delal, naj pa dobi čezurno delo.

5. Naknadni kredit za progovne delavce. Oba gospoda sta uvidela težak položaj dotičnih progovnih delavcev, ki se jih pošilja na brezplačni dopust ter sta zagotovila, da pride predlog za naknadni kredit na sejo že dne 30. decembra 1924. Kakor smo dognali, so bili naknadni krediti za gradbeno službo odobreni ter bo sedaj direkcija z novim letom lahko uknila pošiljanje na brezplačni dopust. (Tozadevno se je interveniralo pri direkciji.)

6. Prevedba še neprevedenih nastavljenecv in poprava prevedbe.

Dekreti prizadetih uslužbenecv (Wanek, Dobovišek itd.) leže v kabinetni pisarni g. ministra in čakajo na podpis kralja. Dr. Borka smo zaprosili, da bi interveniral pri ministru, da bi se dali ti dekreti že enkrat v podpis in da bi dobil dovoljenje, da sme prizadetim izplačati predujem na avans. Glede rešitve tega vprašanja in poprave napak pri prevedbi bomo ponovno intervenirali pri direkciji prihodnji teden.

Uslužbenici, ki so dobili naknadno višjo šolsko izobrazbo (šola v Mostah itd.) se morajo prevesti v šolski izobrazbi pripadajoči položaj, ako vrše temu položaju odgovarjajočo službo. (Potemtakem bi prišli v poštev: pisarniška služba, skladiščniki, sprevodniki-vlakovodje itd.) in sicer povodom prvega napredovanja, to je 1. januarja ali pa 1. julija.

7. Všetje 2½ vojnih let.

Oba gospoda stojita na stališču, da se morajo vojna leta šteti za pokojnino, ne smejo se pa šteti tudi za napredovanje. — Na podlagi tega zagotovila bomo ukrenili takoj potrebne korake, da se bo izdal tozadevni odlok, da ne bo ostalo le pri obljubi.

8. Ukinjenje taks na kazenske odloke in na prošnje za vozne karte.

Zahtevi se ne more ugoditi, ker predpisuje te takse taksni zakon. Vendar se bavijo v generalni direkciji z načrtom, da bi izdali za proste vožnje posebne knjižice, ki bi ve-

ljale več let v taki obliki, kot so jih imeli dosedaj državni nameščenci za polovične vožnje.

9. Volitve delavskih zaupnikov.

Direktor Popović je proti razpisu teh volitev in tudi generalni direktor, češ da bi potem delavstvu zrasel greben. Skliceval se je na razne slučaje, kjer bi ti zaupniki ščitili slabe in malomarne delavce ter še mnogo podobnega.

S tem stališčem se nikakor ne strinjamo in naša naloga ter obenem naloga vsega prizadelega osobja bodi, da ukrenemo in poskusimo vse, da si priborimo delavske zaupnike, ki nam itak po zakonu pristojajo.

10. Volitve v odbor bolniške blagajne.

Centralni upravni odbor do danes še ni položil obračunov in ne izdelal bilance o svojem poslovanju; prometni minister zahteva, da se najprvo račun in bilance uredi, nakar se bodo volitve razpisale. Obenem se bo istočasno rešilo vprašanje, ako se sme vlagati liškane kandidatne liste.

(Pri upravi bolniške blagajne zelo smrdi in gospodje se izgovarjajo na vse kriplje, kako bi se rešili polaganja obračunov o svojem gospodarstvu in kako bi se še nekaj časa obdržali pri koritih. — Ako ni zmožna ta gospoda narediti obračunov, razpišite volitve in naredili jih bodo možje, ki jih bo delavec izvolil, a zahtevali bodo obenem najstrožjo kazen za neutemeljena razsipavanja in razmetavanja denarja.)

11. Izplačilo pokojnin in rent.

To vprašanje spada v kompetenco centralnega odbora humanitarnega fonda, kjer je tozadevno vloženi že več pritožb. Vendar pri tem centralnem odboru ni upati kaj povoljne rešitve.

12. Nastavitev delavcev in profesionistov.

Na ponovne urgence je sklenila ljubljanska direkcija nastaviti za enkrat ljudi, ki vršijo službo nastavljenecv (prenikavev, zaviračev, kurjačev, skladiščnih slug itd.). Železniški odbor pa je na predlog g. dr. Faturja sprejel načelo, da se naj vse te ljudi nastavi ne oziraje se na število službenih let v začetno stopnjo osnovne plače. Ker pri direkciji tega vprašanja nismo mogli definitivno rešiti, smo se obrnili na generalno direkcijo in oba gospoda (gen. dir. Ilič in direktor Popović) sta izjavila, da je edino pravilno in zakonu odgovarjajoče, da se povodom nastavitve delavcev všetejo tem vsa službena leta, ki so jih prebili pri železnici po 21. letu starosti in da se jih uvrsti v one stopnje osnovne in položajne plače, v katero spadajo po službenih letih. — O tem smo takoj obvestili g. direktorja dr. Borka in je tako to za delavstvo važno vprašanje enkrat rešeno.

13. Upokojenci

so bili prikrajšani pri svojih dokladah, ker prejšnja vlada za poduradnike in sluge ni stavila za zboljšanje njih gmotnega položaja potrebnega predloga ter je kratkomalo izpustila stanovanjsko doklado. Sedaj je tudi za te upokojence izdelan predlog za povišanje njih prejemkov, ki pa se bo, kakor smo razvideli, najbrže zavlekel do volitev.

14. Pravilnik za službeno obleko

je že izdelan in bo v kratkem izdan. Vendar so določbe take, da ga moramo že v naprej kar najodločneje odklanjati. Boljše plačane kategorije bodo morale plačati eno tretjino, srednje kategorije eno četrtino nabavnih stroškov in le najnižji bi dobili obleko zastonj.

Iz vsega tega je razvidno, da se prošnje in intervencije malo upoštevaajo, ker gospoda dobro ve, kako smo razcepjeni ter s tem računam. — Dolžnost vsakega železničarja je, da dela z vsemi močmi na organiziranje vseh železničarjev v močno, razredno zavedno organizacijo, ki bo potem svoje predloge na merodajnih mestih uveljavila in dosegla za železničarje njim pristojee pravice.

Vsi na delo za enotno, razredno, železničarsko organizacijo.

Govor bivšega ministra Antona Sušnika.

Slovenska ljudska stranka je izdala v obliki brošure zagovor bivšega železniškega ministra Sušnika, ki ga sedaj pred volitvami razširja kot agitacijsko sredstvo med železničarje ter prilaga zraven vabila na shode ali zaupniške sestanke.

V zadnji številki smo stavili na g. Sušnika par javnih vprašanj, danes pa se pomudimo le pri nekaterih njegovih izjavah, ki se tičejo osebja.

Sam izjavlja, da mu je bil dobro poznan bedni položaj delavstva in da se pred njim nihče ni spomnil na nje; da bi jim dal izdelati pravilnik. On da je takoj odredil izdelavo pravilnika, ter se je vršila v oktobru v Beogradu prva anketa, zadnja bi se pa imela vršiti začetkom novembra 1924 in pravilnik bi bil narejen.

Kako bi pa izgledal ta pravilnik? Kaka nebesa na zemlji bi dobili delavci s svojimi družinami?

Z razprostrtimi črkami piše, da bi znašal eksistenčni minimum 800 Din mesečno, potem si lahko vsak predstavlja, kako lepa doba se je delavstvu obetala. Pa tudi vsi referenti so povodom ankete povdarjali, da bi pravilnik mogel stopiti v veljavo šele z novim budžetnim letom torej s 1. aprilom 1925, ker šele takrat bi se mogel zasigurati potreben kredit. Čudno pa se nam zdi dejstvo, da ni zaprosil pri finančnem ministru in finančnem odboru za naknadni kredit za izplačilo diference delavstvu ljubljanske direkcije povodom prevredbe na urne plače?

Ze skoraj gotov je bil pravilnik za službeno obleko, s katerim bi bili železničarji osrečeni. Kak pa je bil ta pravilnik? Bil je tako slab, da si ga direkcije, ko so ga dobile na ogled, niso upale pokazati osebju, ampak so pa vrnile nazaj v Beograd. Pomisli železničar! Dosedaj si prejemal službeno obleko zastonj, po tem novem pravilniku bi pa moral plačati $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ stroškov za obleko ti sam!!

Pravilnik za vozne olajšave je tudi izšel in sicer so obdržali vsi železničarji, penzionisti in delavci ter njih družine po tem pravilniku vse stare ugodnosti.

In čudno se mu zdi, da direkcija ne prime tistih nezadovoljnih ljudi, ki trdijo, da to ni res! Istina pa je, da pravilnik predvideva za delavce »listne izkaznice«, ki jih je treba vsako leto na novo izstavljeti in da so ugledni funkcionarji direkcij izjavili, da se bodo s temi izkaznicami godile nerednosti, da bo otežkočeno delo revizijskemu in blagajniškemu osebju ter je pričakovati, da bo tekem par mesecev izdan odlok, da morajo delavci za vsako režijsko karto zahtevati nakaznico. Ko je že dal dodatek k pravilniku, bi lahko izjavil, da delavstvo obdrži dosedanje legitimacije.

Za proste vozovnice ni treba kolka in ne prošni, pravi. A za njegovega ministriovanja pa je izšel odlok, da se morajo vse prošnje za proste vozovnice kolkovati z 5 Din.

Izdan je bil nov pravilnik za dnevnice, za potne in selitvene stroške. Kaj pa določa dobrega ta pravilnik? Uradnikom je pač povečal dijete. Na druge pa je pozabil! Ako nadomestuješ več kot 30 dni, sploh ne dobiš nadalje dijet, ker lahko živš od zraka, oziroma moraš prositi ministarstvo, da ti še nadalje odobri dijete.

Poduradniki in sluga dobe, ako nadomestujejo več kot dvajset dni, dnevno 15 oziroma 10 dinarjev. To je tisto poboljšanje, da ako moraš biti dalj časa od doma, vedno manj dobiš. Radovedni smo, kako se da shajati z 10 Din na dan? Pri tem »poboljšanju« pa se je zopet popolnoma pozabilo na delavce, ki prejemajo za službena potovanja še vedno po par dinarjev, kot je bilo določeno leta 1920.

Končno zadene železničarje še bolniška blagajna.

Članski prispevki so se za 100% povečali zato, da se je nakupilo par hiš, kjer bodo železničarji, če se pridejo zdraviti, imeli pristo stanovanje in da se je ustanovil ambulatorij. Kako prideš do zdravljenja v Toplicah in ambulatoriju, to vedo le železničarji! Na konto tega pa se je vzelo v Mariboru stran zobozdravnika in 4000 mariborskih železničarjev je prisiljenih, da si dajo popravljati zobe na svoje stroške, ali pa se zopet na svoje stroške voziti v ambulatorij v Ljubljano.

Vsako ve, da pri Centralni upravi bolniške blagajne ni vse v redu, vsi železničarji so zahtevali volitve, g. bivši minister pa je že razpisane volitve preklekal in imenoval sam nove upravne odbore bolniške blagajne!!!

Zakaj to! Zakaj ni dal železničarjem prilike, da bi si svobodno izvolili moše, katerim zaupajo in ki bi znali z denarjem gospodariti.

Zakaj se niso razpisale volitve delavskih zaupnikov, kot jih predvideva »zakon o zaščiti delavcev«?

Ne bi se pečali s tem govorom, ako se ne bi v velikanskih množinah razširjal med zbegane železničarje ter jim slikal za belo to, kar je črno. Kot nepolitična in strogo strokovna organizacija ne bomo sodili naše uprave po »obljubah in dobrih nameni«, ki jih ima, ampak po dejanjih, ki jih izvrši!

Gg. ministri brez razlike političnega prepričanja! Dajte nam delavske zaupnike, izplačajte difference, razpišite volitve v bolniško blagajno in zasigurajte za pošteno delo pošteno plačilo.

Naj govore dejstva, besed in obljub smo siti!

Državni prazniki pri nas in drugod!

Za ljubljansko direkcijo pride zagrebška in od te dalje se razprostira beogradska. Tri uprave ena poleg druge, katerim načeluje le ena generalna direkcija in samo eno ministarstvo, do katerega se lahko pride z brzovlakom v 17 urah, a vendar taka razlika glede načina dela in načina plačevanja delavcev ob praznikih.

Ni zahtevalo državnih praznikov delavstvo, določila jih je država in generalna direkcija bi morala izdati glede zaračunavanja osebja za vse direkcije enotno navodilo. — Toda temu ni tako in to pomanjkljivost občutijo najbolj železniški delavci in profesionisti ljubljanske direkcije. V kratkem podamo pregled, kako se dela ob državnih praznikih v posameznih direkcijah.

A. Direkcija Ljubljana. Vidov dan 1924, 1. december 1924 je proglasila službena brzojavka kot državni praznik, na katerega mora delo brezpogojno počivati ter ne dobe delavci za ta dan nikakih prejemkov, le od direkcije ukazano delo se plača kot čezurno delo.

Kraljev rojstni dan! Zopet brzojavka, da je sicer državni praznik, vendar se izjemoma dovoli delavstvu, da lahko dela cel dan proti normalnemu plačilu.

B. Direkcija Zagreb. Delavnica Zagreb (kjer smo se osebno informirali) ob državnih praznikih ne dela in dobe delavci in profesionisti izplačane normalne prejemke. Ako pa delajo, dobe plačano čezurno delo. Ob nedeljah delo v delavnicah splošno počiva ter je vpeljana le takozvana »Bereitschaft«.

C. Direkcija Beograd. Osebno smo se informirali pri delavcih in profesionistih kurilnice Beograd. Tam delajo delavci in profesionisti na državne praznike od 7. do 11. ure, toraj štiri ure, a dobe plačan cel dan, kakor da bi delali 8 ur.

Naj si bo tako ali tako, delavci in profesionisti ljubljanske direkcije so bili napram

ostalim delavcem drugih direkcij oškodovani v letu 1924. povodom državnih praznikov na prejemkih za tri dni, kateri jim brezpogojno pripadajo in katere morajo dobiti. Z ozirom na zadnjo intervencijo v Beogradu bomo ukrenili po dobljenih navodilih potrebne korake, da pride končno enkrat tudi delavstvo ljubljanske direkcije do svoje pravice.

Glasnik jugoslovenskih železničara.

Mesece in mesece napovedovani glasnik je »centralno vodstvo nacionalnih železničarjev« izdalo kot nekako »Novoletno darilo«. — Izjaviti moramo, da nas je vsestransko razočaral. — Napovedan je pač bil kot organ, v katerega bodo pisali gg. inšpektorji, šefi in ne vem še kdo, sami rojeni strokovnjaki za rešitev perečih železničarskih vprašanj.

Kako smo se motili, kaže že prva številka iz katere je razvidno, da bo ta glasnik le glasilnik železničarjev iz prejšnje kraljevine, ki pa bo izhajal na breme slovenskih in hrvaških železničarjev, ki se z načeli, ki jih zastopa, ne morejo in se ne bodo strinjali.

»Borbena organizacija« nazivajo sami sebe, a na isti strani izlijejo vse svoje klečeplazstvo v naslednje besede, posvečene sedanjemu ministru:

»Gospodin A. Stanić je poznat kao nacionalni borac, te ga stoga nacionalni železničari pozdravljaju sa: Dobro nam došao. (Podčrtali mi.) To je tista borbenost, ki jo v uvodnem članku razglašajo.

Casopis prinaša na to še poročilo o anketi delavskih zastopnikov v Beogradu radi delavskega pravilnika, nato poročilo o VI. kongresu nacionalnih železničarjev s pozdravnimi brzojavkami vred in končno poziv, da je ta časopis vrlo sposoben za inserate, ker gre po celi državi. — Zatorej na delo, da pošljete čim več inseratov in denar obenem. Nadalje je navodilo, da naj zaupniki zahtevajo od vseh kavarn, da morajo naročiti ta »Glasnik«.

Toraj! Ne časopis za borbo za izgubljene pravice, ampak časopis za inserate, ki nesejo denar. Radovedni smo, kako ga bodo pozdravili železničarji, ki so za enkrat še člani Zveze.

Iz sekcij.

SEKCIJA VLAKOSPREMNEGA OSOBJA.

V zadnji številki smo poročali, da se bo izvršila intervencija pri direkciji v več važnih zadevah, ki so navedene v zadnji številki.

Pri tej intervenciji smo dosegli naslednje:

1. V Rakeku se mora dati osebju takoj na razpolago čakalnice, da se lahko ogrejejo in pogrejejo jed.

2. Oseboje tovornih vlakov (izvemši nabiralnike), katerih turnus se glasi le do Rakeka, se ne sme porabljeni za vožnjo v Postojno.

3. Direkcija je najostreje protestirala pri zagrebški direkciji, da se ne sme porabljeni naših tovornih skupin za vožnjo čez Zagreb—Sava na državni kolodvor, ali še dalje. Opozarjamo radi tega vlakospremno osebje, da odločno a obenem uljudno odkloni vsako zahtevo tamošnjega postajenačelnika, da mora peljati še dalje in nam vsak tak slučaj takoj sporoče.

4. Kože za kožuhe so že dobavljene ter je tudi izdelava kožuhov že oddana. Ako je kaj rezervnih kožuhov v zalogi na postajah, se dodele zaviračem.

5. Direkcija je pristala na to, da se bo zopet upeljal turnus s 30 skupinami nazaj. Ker pa je med tem prejšnji direktor odšel, bomo v tej zadevi in radi kasarn intervenirali pri dr. Borkotu v kratkem. Ako ima kdo kake

zahteve ali prošnje, naj jih takoj sporoči odseku ali zaupnikom, da se bodo pravočasno obravnavale.

Odsek vlakospremnega osebja.

Poročilo o delovanju ostalih sekcij v prihodnji številki.

Dopis.

KOŠUTA GOSPODARI NA RAKEKU.

Kot neomejen gospod uveljavlja svoje zmožnosti na Rakeku ter si izmišlja ekstravagance, da šikanira osebje. — Na Rakeku ni kasarne, ne štedilnika ali peči, kjer bi si železničar pogrel mrzlo jed. Turnusi se glase do Rakeka, g. Košuta pa napodi partijo do Postojne, kjer mora čakati po par ur, predno da pride nazaj, za zahvalo za to uslužbenost pa je napodil enkrat celo partijo, ki je bila vsa premazana in lačna, nakladati premog na stroje. Ko se ta partija temu ukazu oblastnika ni hotela pokoriti, je morala podpisati reverze, da noče nakladati in ironično je gospod Košuta odločil, da so si sedaj podpisali smrtno obsodbo. Premrazen in utrujen zavirač naj brez gorke jedi naklada še premog, potem pa zopet vozi brez pravega počitka s tovornim vlakom. Za nesrečo bo pa odgovarjal bog in g. Košuta.

(Ured. op.: Tozadevno je organizacija že intervenirala pri direkciji, ter je izdal direktor Vrečko vsem kontrolorjem nalog, da morajo z osebjem kar najbolj obzirno postopati, ker vrši tako naporno službo, nadalje je določil, da se tovornih skupin ne sme pošiljati v Postojno. Sodruga na Rakeku prosimo, da nam nedostatke na obmejni postaji redno sporočajo, da zamoremo pravočasno ukreniti potrebno.)

Važnejše okrožnice:

Brzojavka direkcije z dne 31. decembra 1924, da so premije, kilometrina in ostale sporedne prinadležnosti izplačujejo tudi 1. januarja 1925 dalje po dosedanjih predpisih.

Letne brezplačne karte za vožnjo iz službe in v službo za leto 1924, so veljavne še do 15. januarja 1925. Kdor stanuje izven službenega mesta, naj prinese čimprej svojemu načelniku oziroma računovodji potrdilo od občine, kjer stanuje, da bo dobil pravočasno temporerko za leto 1925.

Veljavnost delavskih legitimacij je podaljšana do 1. februarja 1925. Zatorej jih ne oddajte. V tem času, upamo, bo že definitivno rešeno, da legitimacije ostanejo.

Predložitev dokumentov. Vse družinske spremembe in sploh vse spremembe, ki jih je treba zabeležiti v »službeni polik«, se mora javiti s tozadevnimi dokumenti. (N. pr.: rojstvo otroka s krstnim listom itd.). Za te dokumente ni treba plačati kolekov.

Plačevanje taks. Finančni minister je izdal pod št. 57.891 od 10. novembra 1924 odredbo, glasom katere ostane še vedno v veljavi člen 112. zakona o državnem prometnem osebju, ki se glasi:

Uslužbenci so oproščeni plačevanja dekretnih in vseh ostalih taks za vloge in zahteve, ki se nanašajo na osebne ali rodbinske pravice po tem zakonu, kakor tudi za priloge k uslužbenskemu listu.

Clen 114. pa veli: Razen brezplačne vožnje na službenih potovanjih in ob selitvi imajo uslužbenci pravico do brezplačne vožnje za se in za rodbine in sicer največ trikrat na leto.

In direkcija zahteva od Tebe plačevanje takee po 5 Din za vsako prosto vozovnico, kar je v očividnem nasprotju z navedenima členoma zakona. — V tej zadevi bomo v kratkem intervenirali.

Seja centralnega odbora

dne 21. decembra 1924 in 1. januarja 1925.

Na seji 21. decembra 1924 se je najprvo poročalo o intervenciji pri direkciji (glej rubriko »iz odsekov«). Kot delegati za Beograd se izvolijo ss. Pujzdar in Stanko iz Ljubljane ter Canžek iz Maribora. Sklene se, da se organizacija udeleži konference vseh žel. organizacij v Celju ter se dajo delegatom potrebna navodila z ozirom na to, da bo ta konferenca samo informativna.

Sprejme se na novo 138 članov. Izstopil ni noben. Umrli je s. Jurjevčič iz Logatca, ki je bil vedno vnet član organizacije ter zapuša štiri nepreskrbljene otroke, katerim je pred par meseci umrla tudi mati. Sodrugi bodo ukrenili potrebno, da se spravi otroke pod streho in v primerno oskrbo. Soglasno se sklone nakazati jim za Božič 500 Din podpore.

Na seji dne 1. januarja 1925 je bila prva točka poročilo o intervenciji v Beogradu, ki ga v današnji številki priobčimo. Nato se je razpravljalo o lokalnih nedostatkih ter so dobile vse sekcije nalog, zbrati ves material, nakar bo posebna deputacija še pred 10. januarjem 1925 intervenirala pri direkciji. Sodrugi poročajo o konferenci v Celju ter sprejme centralni odbor poverjeno mu nalogo, da skliče in pripravi vse potrebno za državno konferenco za ujedinjenje vseh železničarjev v Zagrebu.

Za upokojenje se določi članarina od 1. januarja 1925 dalje na 6 Din mesečno. Kdor prestopi od kake druge organizacije ter se izkaže z redno izkaznico, mu ni treba plačati pristopnine. Centralni odbor bo izdelal tozadevno pravilnik, ki ga dobe vse sekcije in podružnice.

Do 10. januarja 1925 se sklone vložiti 7 novih krajevnih pravil v svrhu ustanovitve novih podružnic tako, da se bodo izvršili ti občni zbori v drugi polovici februarja.

Prihodnja redna seja se vrši v nedeljo dne 4. januarja 1925.

Centralni odbor.

Internacionalni pregled.

GIBANJE ŽELEZNIČARJEV V INOZEMSTVU.

Nemčija. Celokupno delavstvo velike železniške delavnice pri Kölnu je priredilo naravnost impozanten shod in glasno protestiralo proti odpuščanjem delavstva iz službe. Cello krščanski in socialnodemokratski železničarji so najostreje obsodili postopanje nemške socialistične stranke, ki je glasovala za Dawesov načrt in s tem izročila 100.000 delavcev lakoti in bedi. Resolucija, ki je zahtevala »enotno fronto« vseh prizadetih proti strogim odredbam direkcij, je bila soglasno in z velikim navdušenjem sprejeta.

Enako se je vršil velik shod vseh delavskih železničarskih organizacij dve nedelji zaporedoma v Dortmundu. Delavstvo je zahtevalo čisti osemurni delavnik in zboljšanje plač. Del resolucije se glasi:

»Die feierlich gegebenen Versprechungen an die Eisenbahner während des passiven Widerstandes »der Dank des Vaterlandes ist Euch gewiß! Eure Treue wird nicht vergessen werden!« sind eingelöst. Der Dank des Vaterlandes ist fürchterlich. Massenenthaltungen, verlängerte Dienstzeit, völlige Entrechtung der Bediensteten, durch die Personalverordnung, wenig oder gar kein Mitbestimmungsrecht der Personalvertretung, Diktatur der Leitungen und anderes mehr sind Grundzüge der neuen Verfügung. Hauptverwaltung, Direktion und Amtsstände werden darauf aufmerksam gemacht, daß die Eisenbahner eine einseitige Regelung der Dienstver-

hältnisse unter keinen Umständen hinnehmen werden.«

Enako protestirajo železničarji iz saarskega ozemlja in od tisočev in tisočev obiskani shodi soglasno sklepajo, da se morajo železničarji ujediniti v razredno organizacijo in preprečiti nakane delodajalca, ki jih boče razbiti v slabe grupe in kategorije.

Francija: Enako se gibljejo železničarji Francije, ki pravijo, da je mera polna, in 9. novembra 1924 so ogromne demonstracije v Strassburgu pokazale, da je v železničarjih še moč. Vlada jih skuša na vsak način izigrati in razcepiti s tem, da njih delegatom ni hotela dovoliti dopusta za intervencijo v Parizu, končno pa jih je vsled pritiska le sprejela ter jim obljubila od 1. januarja 1925 naravnost malenkostne poviške.

Železničarji so na to odgovorili z enotno noto, v kateri zahtevajo eksistenčni minimum, stanarino, doklade za otroke in zaupnike. Sedaj se železničarji pripravljajo, da jih ukrepj direktij ne bodo presenečili, ampak jih našli enotne in pripravljene, boriti se za svoj obstoj.

Jugoslavija: In pri nas? Mesto enotnosti, se ponujajo po inicijativi direktij vedno nove kategorijske organizacije, katerim sledi po navadi udarec železničarjem od strani uprave. Vse te nove organizacije (kategorijska društva) na vsa usta javno izjavljajo, da niso bojevne ter se prilizujejo s tem upravam in tako posredno pomagajo tlačiti železničarski proletariat vedno bolj v blato. Večina organizacij rešuje železničarski proletariat z vdanostnimi brzojavkami, slavnostnimi govori, svečanimi sprejemi ter godbo, strogo pa pazi na to, da ne bi kdo poskusil vzbuditi in podžgati razredni čuti njih članov, ter iz nezavednih hlapcev narediti odločne borce za dosego pristoječih pravic.

Nešteto delavcev je bilo vrženih v beograjski direkciji na cesto, zagrebška in ljubljanska direkcija pošiljata progovno delavstvo na brezplačen dopust in veliko število organizacij niti ne čuti potrebe to omeniti v svojem glasilu ali proti temu protestirati (potem bi bila zamera pri upravi. Op. ur.), ampak na svojih sejah le ugotavljajo: »Mi do danes še nismo prizadedi.«

Železničarji Jugoslavije obrnite hrbet zapeljivcem in demagogom, ki vas mamijo s frazami in obljubami.

Utrinki.

Društvo profesionistov, ki obstoja v kurilnici v Ljubljani, se bo priključilo kot privesek k strojevodjem, kjer bodo pisali svoje predloge itd. v list »Strojvodja«.

Društvo je po izjavah svojih funkcionarjev nebojevno ter bo doseglo svoje uspehe in izboljšalo gmetni položaj profesionistov potom prošnji. Ako pa te ne bodo ugodno rešene, pa pravijo, da itak nič ne pomaga. Akcij se ne bodo udeleževali. Ampak bodo pustili svojim članom vedno »proste roke«.

Toliko v orientacijo njih članov in še neorganiziranim.

Koledar 1925.

Vsi zaupniki, ki so prevzeli razprodajo koledarja, naj obračunajo na naš čekovni račun (po položnici) ali osebno v društveni pisarni najkasneje do 10. januarja 1925, ker moramo plačati knjigoveza in ostale stroške.

Kdor še želi koledar za razprodajo, naj ga takej naroči in ne odlaš. Do konec januarja 1925 mora biti ves koledar razprodan.

Centralni odbor.

Laestnik: Konzorcij »Organizirani Železničar«.

Odgovorni urednik: Franc Jernejčič.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.